

Regeringsrätten

Rättsfall

Statligt bidrag till vissa räkfiskare

Besvär av fiskaren A angående inkomsttaxering år 1967. – A, som erhållit ett bidrag om 7.500 kr enl kungl brev den 18/12 1964 med bestämmelser angående bidrag och lån till vissa räkfiskare, m m, beskattades av TN och PN för beloppet såsom inkomst av rörelse, enär beloppet utgjorde gottgörelse för inkomstförlust. – KR och RR: ej ändring. (RR:s utslag den 10/6 1970.)

Gåvotagarens skattskyldighet för fastighets avkastning som förbehållits gåvotagarnas barn

Besvär av jägmästaren G angående inkomsttaxering år 1964. – G hade jämte fyra syskon av sin fader fått vissa jordbruksfastigheter på villkor bl a att fastigheternas nettoavkastning under de sju första åren efter tillträdet skulle tillfalla gåvotagarnas barn och bilda underlag för deras framtida utbildning. – PN beskattade G för 1/5 av den på visst sätt beräknade nettointäkten av fastigheterna.

KR, där G yrkade att icke beskattas för avkastningen, yttrade: Av omförmälda gåvobrev och vad övrigt i målet förekommit framgår icke annat förhållande än att G och hans syskon såsom ägare av ifrågavarande fastigheter själva ägt bestämma storleken av den avkastning av fastigheterna, som de velat avstå till förmån för sina barn. Vid sådant förhållande får skattskyldigheten för samma avkastning anses åvila fastigheternas ägare. På grund härav och då bidrag till barnens undervisning eller uppfostran jämlikt 20 § KL utgör icke avdragsgill kostnad – – gjordes ingen ändring i PN:s beslut. – RR: ej ändring. (RR:s utslag den 4/6 1970.)

Skattskyldighet för livränta

Besvär av fru H angående inkomsttaxering år 1965. – Fru H, som enligt livräntebrev skulle erhålla 2.500 kr om året under hennes livstid, ansågs skattskyldig för beloppet såsom livränta oavsett att beloppet, i stället för att betalas till fru H, enligt överenskommelse utbetalats till bank för att användas till amortering av och räntebetalning på ett lån som tagits av fru H:s dåvarande make med borgen av livränteutgivaren. (RR:s utslag den 12/5 1970.)

Engångsbelopp i stället för livränta – skattepliktig inkomst?

Besvär av X angående förhandsbesked. – X hade enligt ett år 1939 upprättat testamente av sin moder tillförsäkrats ett periodiskt understöd om 15.000 kr om året. Understödet skulle betalas av X:s syster som i stället fått avkastningen av X:s aktier i ett familjebolag. I samband med en planerad överlåtelse av aktierna i bolaget till

ny ägare, förband sig god man för den blivande ägaren att svara för "livräntan". Sedan aktierna sålts och likviden insatts på bankräkning avsåg gode mannen att avlösa understödet till X med ett engångsbelopp på c:a 250.000 kr. X anhöll om besked huruvida engångsbeloppet utgjorde skattepliktig inkomst.

RN fann att de årliga understöden utgjorde sådan livränta som enligt 32 § 1 mom KL i sin helhet räknas såsom skattepliktig intäkt. Vidare fann RN att, om livräntan utbyttes mot belopp för en gång, engångsbeloppet enligt andra stycket av anvisningarna till 19 § KL i sin helhet utgjorde skattepliktig inkomst. – Hos RR invände TI bl a att nämnda stycke i anvisningarna endast syntes åsyfta livränta från försäkringsanstalt. – RR: ej ändring. (RR:s utslag den 26/5 1970; en ledamot ville ej beskatta engångsbeloppet.)

Avdragsrätt för skadestånd som på grund av regresskrav utgivits till riks försäkringsverket, motsvarande livränta som verket erlagt till skadelidande

Besvär av fru Å angående inkomsttaxering år 1964. – Fru Å:s man, vilken avlidit år 1960, hade förpliktats utge skadestånd till en person S på grund av trafikskada. S hade av riks försäkringsanstalten tillerkänts ersättning för skadan såsom för olycksfall i arbete. Anstalten, numera riks försäkringsverket, utövade emellertid med hänsyn till att trafikförsäkring varit otillräcklig regressrätt mot Å:s dåvarande arbetsgivare och ägare av bilen. Den senare vände sig i sin tur efter Å:s död mot hans dödsbo eller mot fru Å såsom Å:s universella testamentstagare.

Fru Å, som i anledning härav åtagit sig skadeståndsutbetalningar till riks försäkringsverket, hävdade till stöd för avdragsrätt för utbetalningarna att, eftersom livränta från henne direkt till S skulle varit avdragsgillt periodiskt understöd, avdragsrätt skulle föreligga även i detta fall och verket blott betraktas som betalningsförmedlare, särskilt med tanke på att verket gentemot mannen Å inträtt i S:s rätt till skadestånd av Å. – RR biföll fru Å:s talan. (RR:s utslag den 21/4 1970.)

Periodiskt understöd till make

Besvär av direktören F angående inkomsttaxering åren 1962 och 1963 samt av fru F angående inkomsttaxering åren 1964 och 1965. – Mannen F hade år 1959 flyttat från familjens bostad, där fru F kvarbodde med två söner. Ekonomisk uppgörelse mellan makarna träffades inte förrän år 1966 genom avtal enligt vilket mannen skulle betala årligt underhåll till fru F med 7.200 kr. Äktenskapsskillnad utan föregående hemskillnad meddelades i juli 1966. Under vart och ett av åren 1961–1964 hade mannen F utbetalat något över 18.000 kr till fru F och sönerna. Utbetalningarna hade avsett dels hushållspengar till fru F och dels utbetalningar för hyra, elektricitet, telefon, försäkringar, räkningar för kläder m m, skolavgifter, ferieresor, vilka senare utbetalningar gjorts direkt till betalningsmottagarna. – KR medgav mannen F avdrag vid 1962 och 1963 års taxeringar med 3.600 kr.

RR lämnade mannen F:s yrkande om större avdrag utan bifall. Beträffande ut-

betalningarna för vissa utgifter förklarade RR att med hänsyn till formen för utbetalningarna och omständigheterna i övrigt utbetalningarna var att betrakta icke som periodiskt understöd utan som tillskott till bestridande av sådana utgifter, som trots särlevnaden fortfarande varit gemensamma för mannen F och fru F. Utgifterna i fråga var således icke avdragsgilla vid mannen F:s taxeringar. – I fråga om fru F:s taxeringar åren 1964 och 1965 förklarade RR att de bidrag, som mannen F lämnat fru F för bestridande av hennes och barnens levnadskostnader med hänsyn till omständigheterna icke var att anse som periodiskt understöd. (RR:s utslag den 12/5 1970.)

Avdrag för skadestånd enligt konkurrensklausul

Besvär av TI angående direktören S:s inkomsttaxering år 1963. – S, som varit anställd hos ett bolag, hade enligt anställningskontraktet varit förbjuden att under tre första åren efter det att han frånträtt sin befattning befalla sig med konkurrerande verksamhet inom visst område. Vid brott mot avtalet var S skyldig att betala 20.000 kr till bolaget. Sedan S sagt upp sig fick S tillstånd av bolaget att den 1/12 1961 tillträda annan liknande anställning mot det att han till bolaget betalade 10.000 kr jämte ränta. Under 1962 betalade S 4.250 kr, varav 250 kr i ränta. – TN vägrade men PN medgav avdrag för beloppet 4.250 kr. – KR lämnade TI:s talan utan bifall, enär utgiften uppkommit i S:s förvärvsverksamhet. – RR fann på grund av omständigheterna ej skäl att göra ändring i det slut KR:s utslag innehöll. (RR:s utslag den 10/6 1970; en ledamot av RR ville bifalla TI:s talan.)

Ränta på inteckningslån som lämnats av hemmavarande barn

Besvär av L angående inkomsttaxering år 1963. – L yrkade avdrag med 3.054 kr för ränta på lån som lämnats av tre hemmavarande barn. Enligt L hade han vid inköp av fastigheten lånat av barnens banktillgodohavanden, som i huvudsak bildats av gåvor från L. På anmodan ingav L ett intyg utvisande att insättningar gjorts på barnens sparkasseräkningar hos KF den 25/3 1963 och senare under samma år.

TI yrkade hos PN att L skulle vägras avdrag. De pengar L lånat hade barnen fått i gåva av fadern. De till barnen utgivna räntorna fick därför anses som sådana periodiska utbetalningar som avsågs i 20 § 2 mom KL. – PN biföll TI:s talan. – KR: ej ändring.

RR yttrade: Såvitt framgår av utredningen i målet föreligger visserligen icke skäl att vägra L begärt avdrag för skuldräntor på den grund, att de utgivna beloppen skulle vara att hänföra till icke avdragsgilla periodiska understöd. Emellertid har L, trots anmaning, icke visat eller ens gjort sannolikt, att räntebeloppen utbetalats å sådan tid, att de kan hänföras till utgifter under beskattningsåret. (RR:s utslag den 4/6 1970.)

Avsättning till lagerregleringskonto

Besvär av JWA:s Verktygs AB angående inkomsttaxering år 1966. – TN vägrade bolaget ett med 69.000 kr yrkat avdrag för avsättning till lagerregleringskonto. – Bolaget klagade hos MKPN.

Allmänna ombudet framhöll att avsättningsmöjligheten tillskapats för företag som under ett år slutsålde varulagret utan att kunna före bokslutsdagen återanskaffa det samma. Här hade bolaget sålt hela lagret till ett annat bolag med vilket det syntes vara i intressegemenskap och vilket fortsättningsvis skulle bedriva förstnämnda bolags rörelse. Det avsättande bolaget hade därigenom behållit en del av sin dolda reserv i det sålda lagret samtidigt som systerbolaget kunnat utnyttja samma varulager för att behålla sin dolda reserv. Transaktioner av detta slag kunde inte godtas. – Bolaget invände att överlåtelsen av lagret skett för att den egna verksamheten skulle renodlas i samband med att man fick ensamförsäljningsrätt i viss landsända för viss produkt. – MKPN och KR ogillade bolagets talan.

RR förklarade bolaget berättigat till avdrag för avsättningen då bolaget, enligt vad blivit upplyst, under ett senare beskattningsår återupptagit försäljningsverksamheten och ånyo anskaffat varulager. (RR:s utslag den 26/5 1970.)

Anm: Se även RR:s utslag den 10/2 1970 (Skattenytt 1970 sid 356).

Penningförvaltande företags värdering av låne- och växelfordringar

Besvär av AB Autokredit angående bolagets inkomsttaxering år 1964. – Bolaget bedrev lånerörelse avseende främst bilar och entreprenadmaskiner. Dess huvudsakliga tillgångar utgjordes av främmande accepter och lån, flertalet gällande avbetalningskontrakt på lastbilar och grävmaskiner. I fråga om avbetalningskontrakt har bolaget sedan gammalt tillämpat generell nedskrivning av utestående fordringar med 10 %, vilket godkänts av taxeringsmyndigheterna sedan 1941.

Vid 1963 års bokslut verkställde bolaget – utöver den generella nedskrivningen med 10 % på hela fordringsbeståndet – ytterligare generell nedskrivning med 10 % på kontrakt avseende entreprenadmaskiner samt efter individuell prövning ytterligare nedskrivning med 30 % resp 50 % i fall, där köparen försatts i konkurs, inställt betalningarna eller försummat amorteringarna. (Vid 1964 års och efterföljande bokslut återgick bolaget till sin tidigare värderingsmetod.)

TN medgav nedskrivning med 10 % medan PN medgav den högre nedskrivning bolaget yrkat. – KR förklarade dock att handlingarna i målet inte gav anledning till antagande, att fordringarna av TN upptagits till högre värden än vad med hänsyn till sannolik förlustrisk framstått såsom befogat. – RR: ej ändring. (RR:s utslag den 26/5 1970.)

Nedsatt skatteförmåga på grund av diabetes

Besvär av ingenjören S angående eftertaxering för år 1966. – S, som hade en lön av c:a 37.000 kr och en behållen förmögenhet av c:a 27.000 kr, yrkade avdrag för

nedsatt skatteförmåga med 2.394 kr. Enligt S led både han och en hemmavarande son, född 1946, av diabetes. Utom vårdutgifter hade han åsamkats fördyrade matkostnader på grund av diethållning med 2.100 kr. – TN vägrade avdrag.

Likaså PN, som fann att – även om S inte förmått styrka eller närmare specificera samtliga kostnader – S gjort troligt, att de fördyrade levnadskostnaderna på grund av hans och sonens sjukdom i det närmaste uppgått till det belopp, varmed avdrag yrkats. Men med hänsyn till S:s inkomster och ekonomiska förhållanden i övrigt kunde PN ej finna, att S:s skatteförmåga därigenom blivit väsentligen nedsatt under beskattningsåret. – KR: ej bifall. – RR: ej ändring. (RR:s utslag den 3/6 1970.)

Anm: Se RN:s anv 1969 nr 5:4.

Treårsregeln vid flyttning utomlands

Besvär av makarna X angående förhandsbesked. – Makarna X skulle utflytta från Sverige och bosätta sig i landet A, där mannen för minst fem år skulle tillträda en ledande befattning i ett företag. Av makarnas barn skulle de yngre gå i skola i A, medan de äldre efter avslutade skolstudier i Sverige skulle flytta till föräldrarna i A för att där fortsätta sina studier. Familjens villabostad i Sverige hade sålts. Mannen skulle behålla två styrelseuppdrag i bolag med anknytning till familjen. Hustrun skulle behålla viss egendom, bl a en sommarvilla.

RR yttrade: Makarnas utflyttning till A är föranledd av att X tagit arbetsanställning där för en tid av minst fem år. Genom utflyttningen tar makarna varaktigt bo och hemvist i A. Efter utflyttningen kvarstår en viss anknytning till Sverige, men denna anknytning får – med beaktande av bl a nyss angivna omständigheter – bedömas icke vara så väsentlig att makarna skall anses som bosatta i Sverige även efter utflyttningen. Under dessa förhållanden kan ej heller de yngre barnen anses som bosatta i Sverige efter utflyttningen. Beträffande de äldre barnen kan med hänsyn till omständigheterna förhandsbesked icke lämnas. På grund av det anförda förklarade RR bl a att makarna och deras yngsta barn skulle anses i beskattningshänseende icke längre vara bosatta här i riket. (RR:s utslag den 14/4 1970.)

Beskattningsort för läkarverksamhet vid sidan av distriktsläkartjänst

Besvär av Ö stad angående leg läkaren B:s taxering för kommunal inkomstskatt år 1963. – B var bosatt i G kommun och utövade läkarpraktik i Ö stad, där han var stadsdistriktsläkare. Intäkterna av egen praktik uppgick till ca 74.300 kr samt ersättningar i form av lön m m till ca 27.400 kr, därav för distriktsläkartjänsten ca 18.600 kr. – B ansågs böra beskattas kommunalt för läkarverksamheten endast i hemortskommunen G, enär den verksamhet, som B bedrivit vid sidan av sin tjänst som stadsdistriktsläkare, fick antagas ha utövats i nära samband med nämnda tjänst. (RR:s utslag den 12/5 1970.)

Anm: Enligt praxis skall inkomst av praktik som utövas av provinsialläkare och andra i allmän tjänst anställda läkare inom tjänstgöringsdistriktet anses såsom inkomst av tjänst och inte av rörelse, jämför RÅ 1915 ref 18 och 1944 ref 29.

Bodelning varigenom make tilldelats fastighet som han tidigare själv förvärvat har ansetts icke föranleda beskattning av skogskontomedel

Besvär av dödsboet efter fru L angående inkomsttaxering år 1962. – Sedan fru L avlidit 1960, verkställdes den 30/4 1961 ”arvskifte och fördelning”, därvid mannen L tilldelades jordbruksfastigheten H och hälften av medel på skogskonto, 7.327 kr. Vart och ett av makarnas fyra barn erhöll 1/8 av skogskontomedlen eller 1.832 kr. Fastigheten hade förvärvats av mannen L innan han gifte sig. – PN, som konstaterat att skogskontouttag gjorts med 7.872 kr och att på kontot inestående medel den 31/12 1961 uppgått till 7.480 kr, beskattade dödsboet för 15.352 kr. – KR: ej ändring.

RR yttrade: Av handlingarna i målet framgår att fastigheten H tillhört mannen L:s giftorättsgods och att L vid bodelning erhållit den honom förut tillhöriga fastigheten. Jämlikt grunderna för 9 § tredje stycket förordningen om taxering för inkomst av medel, som insatts på skogskonto, skall bodelningen därför icke föranleda beskattning av de å skogskonto insatta medlen. På grund härav och då de sammanlagda uttagen från skogskonto i anledning av arvskiftet under beskattningsåret uppgått till 7.326 kr bifaller RR på det sätt dödsboets talan att taxeringarna nedsättes till 7.320 kr, taxerad inkomst etc. (RR:s utslag den 10/6 1970.)

Extraordinär besvärsmått vid allmän fastighetstaxering

Besvär av fabrikören P angående allmän fastighetstaxering år 1965. – Fyra av P ägda registerfastigheter hade taxerats som sju särskilda taxeringsenheter, varav en såsom jordbruksfastighet och sex såsom annan fastighet. – Hos PN yrkade P den 13/5 1968, efter ordinarie besvärstid, att fastigheterna skulle taxeras såsom en jordbruksfastighet med gemensamt taxeringsvärde. P åberopade bl a intyg som utvisade att sex byggnader – ett kraftverk, ett vattenfall, en fabrik, en villa samt två mindre bostadsbyggnader – hänförts till felaktig registerfastighet.

I anledning av besvär inkomna före 30/12 1969 yttrade RR: Enär sådana omständigheter föreligger som bort föranleda väsentligt annan taxering av ifrågavarande fastigheter samt särskilda skäl får anses finnas för prövning av P:s besvär, äger P jämlikt 167 § 1 mom 1 st vid 6) taxeringsförordningen enligt den lydelse nämnda lagrum erhållit genom lag den 17/12 1969, nr 709 (som trätt i kraft den 30/12 1969), föra talan mot taxeringarna i särskild ordning. RR beslöt därför undanröja KR:s utslag och visa målet åter till PN för ny behandling. (RR:s utslag den 3/6 1970.)